

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	6 Rhagfyr 2012
Swyddog Arweiniol:	Y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Cwsmeriaid
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Ymgysylltu â'r Gymuned
Teitl:	Cyfamod y Gwasanaethau Arfog

1. Beth yw byrdwn yr adroddiad?

Gofynnwyd i bob awdurdod lleol yng Nghymru (gan CLILC ac eraill) lofnodi cyfamod cymunedol gyda'r Lluoedd Arfog sy'n ceisio sefydlu ymrwymiad o ofal i bersonél Gwasanaeth wrth eu gwaith, eu teuluoedd a chyn-filwyr. Nodau'r cyfamod yw annog cymunedau lleol i gefnogi'r gymuned Gwasanaeth yn eu hardal a chodi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth ymhlith y cyhoedd o faterion sy'n effeithio ar Gymuned y Lluoedd Arfog.

Mae Cyfamod drafft yn yr Adroddiad hwn sy'n diffinio'r hyn y gallwn ni ei gynnig i bersonél y Gwasanaethau Arfog er mwyn sicrhau nad ydynt yn dioddef anfantais wrth fynd at y gwasanaethau cyhoeddus.

2. Beth yw'r rheswm am lunio'r adroddiad hwn?

Cymeradwyodd y Cyngor yn unfrydol ym mis Medi eleni bod Sir Ddinbych yn cael cyfamod cymunedol gyda'r Gwasanaethau Arfog a gofynnodd i'r Pwyllgor Craffu fodloni ei hun ar y mesurau y dymuna Sir Ddinbych eu mabwysiadu.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod Craffu'n trafod, yn rhoi sylwadau ac yn cytuno ystod y Gwasanaethau a gynigir i'r Gwasanaethau Arfog cyn gwneud trefniadau i lansio'r Cyfamod yn ffurfiol mewn cyfarfod Cyngor i'r dyfodol gyda chynrychiolwyr y Lluoedd Arfog a chynrychiolwyr cyfrannog y gymuned sy'n bresennol.

4. Manylion yr adroddiad.

- 4.1 Cyfamod cymunedol yw datganiad gwirfoddol o gydgefnogaeth rhwng cymuned sifil a'i chymuned lluoedd arfog lleol. Y bwriad yw ychwanegu at gyfamod cenedlaethol y Lluoedd Arfog sy'n amlinellu'r rhwymedigaeth foisol rhwng y genedl, y llywodraeth a'r lluoedd arfog, ar lefel leol.

Dyma brif nodau Cyfamod Cymunedol:

- ❖ annog cymunedau lleol i gefnogi'r Gymuned Lluoedd Arfog yn eu hardal
- ❖ meithrin dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth ymhlith y cyhoedd o faterion sy'n effeithio ar Gymuned y Lluoedd Arfog

- ❖ cydnabod a chofio'r aberthau y mae Cymuned y Lluoedd Arfog yn eu hwynebu.
- ❖ annog gweithgareddau sy'n helpu integreiddio'r Gymuned Lluoedd Arfog i fywyd cymdeithasol
- ❖ annog y Gymuned Lluoedd Arfog i helpu a chefnogi'r gymuned ehangach, boed trwy gymryd rhan mewn digwyddiadau a phrosiectau ar y cyd neu fathau eraill o ymgysylltu.

At hynny, diogelwyd yr egwyddorion canlynol yn Neddf Lluoedd Arfog 2011

- cydnabod natur unigryw Gwasanaeth
- sicrhau nad oes anfantais
- galluogi triniaeth arbennig lle bo cyfiawnhad dros hynny e.e. yn achos personél wedi'u hanafu.

4.2 Amcangyfrifir bod o leiaf chwarter miliwn aelod o'r Gymuned Lluoedd Arfog yng Nghymru, sy'n cynnwys personél wrth eu gwaith, milwyr wrth gefn a chadetaid yn ogystal â'u teuluoedd a chyn bersonél gwasanaeth. Er mwyn cynnal proffil uchel, mae 'Eiriolwyr' dros gyn-filwyr a phersonél y Lluoedd Arfog wedi'u sefydlu ym mhob Bwrdd ac Ymddiriedolaeth lechyd yng Nghymru. Rydym wrthi'n adolygu rôl yr 'Eiriolwyr' yn y Cyngor, felly byddwn yn gohirio unrhyw benderfyniad i benodi 'Eiriolwr Gwasanaethau Arfog' hyd nes i'r adolygiad ddod i'w gasgliad.

5. Mesurau yr Awgrymir Bod Sir Ddinbych yn eu Mabwysiadu

5.1 Mae'n bwysig cynnal yr ethos nad yw'r Lluoedd Arfog dan anfantais wrth fynd at Wasanaethau Sir Ddinbych; fodd bynnag, rhaid i'r Cyngor fod yn ofalus hefyd nad yw'n gwahaniaethu'n weithredol o'u plaid nhw er niwed grwpiau eraill mewn cymdeithas oni fod gwahaniaethu cadarnhaol eisoes yn cael ei gynnwys mewn deddfwriaeth.

5.2 Mae'r Mesurau a awgrymir fel a ganlyn:

- ❖ Bydd Cyngor Sir Ddinbych yn cynnig gostyngiad ar y Dreth Gyngor i bersonél y Lluoedd a chanddynt ail gartref yn Sir Ddinbych ond sy'n byw yn llety'r Weinyddiaeth Amddiffyn. (Nid oes gennym yr un eiddo yn y sefyllfa hon ar hyn o bryd).
- ❖ Mae teuluoedd personél gwasanaeth y DU a Gweision eraill y Goron yn gorfod symud yn aml yn y DU ac o dramor, ar gymharol fyr rybudd yn aml iawn. Bydd Sir Ddinbych yn sicrhau bod anghenion y plant hyn yn cael eu hystyried a bydd lleoedd ysgol yn cael eu clustnodi i blant a'u teuluoedd cyn y flwyddyn ysgol sydd i ddod os derbynnir llythyr gan swyddog y Weinyddiaeth Amddiffyn neu'r Swyddfa Dramor a Chymanwlad yn datgan dyddiad i ddychwelyd.

- ❖ Bydd personél gwasanaeth sydd wedi'u cofrestru i bleidleisio yn Sir Ddinbych a chanddynt bleidlais drwy'r post gyda chyfeiriad Post Tramor Lluoedd Prydain yn cael blaenoriaeth mewn unrhyw etholiad ac yn cael eu hanfon yn un fflyd at gydlynnydd Adran y Gwasanaethau Etholiadol yng Nghyngor Bwrdeistref Rushmoor yn Hampshire ar gyfer pob awdurdod lleol yn y DU.
- ❖ Bydd personél y Lluoedd Arfog sy'n gwasanaethu'n cael cynnig gostyngiad i fynd i Ganolfannau Hamdden y Cyngor a'r cyfleusterau ynddynt.
- ❖ Mae cyn-filwyr, pobl sengl ac/neu deuluoedd eisoes yn flaenoriaeth o gael eu rhyddhau o'r lluoedd yn unol â Deddf Digartrefedd 2002. Bydd Gwasanaethau Digartrefedd Sir Ddinbych yn blaenoriaethu penderfyniadau ar BOB cyn-filwr, gan gynnwys y sawl sydd wedi'u hanafu/yn anabl/heb gartref penodol, neu o dan anfantais oherwydd perthynas yn chwalu neu anallu i gynnal tenantiaeth, neu os ydynt wedi'u rhyddhau o'r ysbyty, neu os oes ganddynt wendid arall e.e. iechyd meddwl, a bydd yn gwella'r gwasanaeth trwy chwilio'r asiantau tai lleol yn weithredol i ddod o hyd i eiddo addas.
- ❖ Bydd Sir Ddinbych yn cynnig cyngor a chymorth tai rhagweithiol gyda blaendaliadau/bondiau atal etc sydd i'w talu i hwyluso'r nifer sy'n derbyn llety. Byddwn yn cynnig cefnogaeth a fydd yn cynnwys cynhwysiant ariannol – cymorth gydag effeithlonrwydd ynni, cyllidebu, chwilio am gelfi, undebau credyd, mynediad i hyfforddiant a chyflogaeth trwy'r protocol dewisiadau tai gwell.
- ❖ Mae polisi Dyraniadau newydd Sir Ddinbych yn rhoi'r pwyntiau meddygol uchaf i gyn-filwyr sydd wedi'u hanafu/yn anabl, ac felly'n hyrwyddo mynediad i lety addas a fforddiadwy i gyn-filwyr a'u teuluoedd.
- ❖ Bydd personél gwasanaeth a chyn-filwyr yn cael blaenoriaeth ar gyfer 'Cymorth Prynu', yn dibynnu ar eu hamgylchiadau ariannol unigol a rheolau benthyg y benthycwyr.
- ❖ Tîm Partneriaethau a Chymunedau Cyngor Sir Ddinbych fydd y swyddogion cyswllt dynodedig gyda'r Gwasanaethau Arfog a'r gymuned wrth fodloni nodau'r Cyfamod.
- ❖ Bydd y Cyngor yn adolygu ei wasanaethau'n rheolaidd mewn perthynas â'r Cyfamod ac yn gweithredu gwell dull o gyflwyno'r gwasanaethau i gymuned y Gwasanaethau Arfog.

6. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae llofnodi'r cyfamod yn ffurfiol yn dangos ein hymrwymiad i 'agosáu at ein cymuned' ac ynghyd â Chatrawd Frenhinol Cymru yn cael Rhyddid y Sir, mae'n sail i'n perthynas gyda chymuned y Lluoedd Arfog a'r cyn-filwyr sy'n byw yn Sir Ddinbych.

7. Beth fydd y gost a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Rhagwelir y bydd unrhyw gostau, yn amodol ar eu cytundeb, yn cael eu talu gan y Gwasanaeth unigol.

Mae'r Weinyddiaeth Amddiffyn wedi sicrhau Cynllun Grant Cyfamod Cymunedol i gyflwyno cymorth ariannol i brosiectau ar lefel leol sy'n cryfhau'r cysylltiadau neu'r ddealltwriaeth ar y cyd rhwng aelodau'r Gymuned Lluoedd Arfog a'r gymuned ehangach maent yn byw ynddi. Mae £30m ar gael gan y Weinyddiaeth Amddiffyn tan 2015, ond rhagwelir y bydd y ceisiadau am symiau llai o gyllid i gefnogi prosiectau lleol sy'n cyflawni manteision sylweddol.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?

Rydym wedi bod mewn cysylltiad ag awdurdodau cyfagos a'r Bwrdd Iechyd sydd naill ai wedi mabwysiadu'r Cyfamod neu yn y broses o ystyried ei fabwysiadu. Mae Llywodraeth Cymru a Phwyllgor Dethol Materion Cymreig Llywodraeth y DU wedi dod at y Cyngor yn ffurfiol i geisio'n cymeradwyaeth. Rydym wedi ymateb hefyd i geisiadau gan sefydliadau gwasanaeth fel y Lleng Brydeinig Frenhinol sy'n monitro dull yr awdurdodau lleol o droi at fabwysiadu Cyfamod.

Mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth o'r farn y dylai'r cyngor fabwysiadu'r egwyddor na ddylai'r gwasanaethau arfog fod o dan anfantais wrth fynd at ein gwasanaethau cyhoeddus. Hyrwyddodd hefyd na ddylem wahaniaethu'n weithgar o blaid personél y Gwasanaethau Arfog er niwed i'r grwpiau eraill oni fod deddfwriaeth wrth wraidd hynny.

Cymeradwyodd y Cabinet egwyddorion y Cyfamod gan argymhell bod y Cyngor yn ei gadarnhau'n ffurfiol.

Cymeradwyodd y Cyngor y Cyfamod yn ffurfiol yn ei gyfarfod ym mis Medi 2012.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Dylai'r costau sy'n gysylltiedig â chyflawni'r Cyfamod gael eu cynnwys yn y cyllidebau presennol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ni ei wneud i'w lleihau?

Bydd methu mabwysiadu'r Cyfamod yn ffurfiol yn adlewyrchu'n negyddol ar ein hymrwymiad i 'agosáu at y gymuned'.

11. Y Grym i wneud y Penderfyniad

Mae'r Cyngor wedi gofyn i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau drafod a chytuno'r 'fasged' o Wasanaethau a gynigir i'r Gymuned Gwasanaethau Arfog.

Swyddog Cyswllt:

Y Rheolwr Ymgysylltu â'r Gymuned

Ffôn: 01824 70 6146